

Economie examen VWO 2022 – tijdvak 1

Aanbevelingen voor de correctie, als aanvulling op het correctievoorschrift (CV) van het CvTE

Opmerking: formeel is/blijft het correctievoorschrift van het CvTE leidend.

Opgave 1 – Sociaal gamen

Vraag 1

- Geen puntenaftrek als juiste afzetbedragen zijn berekend, maar niet vermeld in bedragen x 1.000
- 2^e deelscore:
Stoppen bij 42,3% niet voldoende. Er moet uit blijken dat doelstelling niet is bereikt (bijv.: < 45% ook goed)
- Marktaandeel o.b.v. omzet kan maximaal 1p opleveren (punt voor 1^e deelscore).
- 2^e deelscore:
Doorwerkfout op basis berekenfout is mogelijk (uitkomst > 45%).

Vraag 2

- Positief verband tussen Pb en Qa of tussen Pa en Qb moet duidelijk blijken.
Dus:
Een antwoord waaruit blijkt dat een prijsstijging van de concurrent leidt tot een hogere eigen afzet, waarmee de conclusie getrokken kan worden dat het om substituten gaat, kan juist zijn.

Vraag 3

- Geen puntenaftrek als juiste afzetbedragen zijn berekend, maar niet vermeld in bedragen x 1.000
- Alternatieve berekening via index $TO = (\text{index P} \times \text{index Q}) / 100$, leidend tot het antwoord 103,8 is juist.
- Met een correcte doorwerking van een fout bij de 1^e deelscore kan toch het punt bij de 2^e deelscore toegekend worden.
Ook als het antwoord dan niet uitkomt op 103,8.

Vraag 4

- Context van de stelling bestaat uit 3 onderdelen (die verklaard moeten worden):
 - Geloofwaardige dreiging
 - Ontstaan van suboptimale situatie
 - A. verwacht lagere omzet

2^e deelscore:

Bij suboptimale moeten beide spelers benoemd zijn.

- De tekst in de opgave lijkt te suggereren dat Badlands de prijs alleen dreigt te verlagen als Amador dat ook doet, waardoor alleen de onderste helft van figuur 1 relevant zou zijn. Wij hebben CvTE gevraagd met een nadere reactie te komen.
De reactie van het CvTE leidt niet tot een aanpassing op het correctievoorschrift.

Vraag 5

- Een goede uitleg is nodig bij één periode, ofwel bij de eerste 12 maanden, ofwel bij de periode > 12 maanden.
Het maakt niet uit of dit gegeven wordt bij de 1e deelscore dan wel de 2e.
- Als de prijsverandering en de afzetverandering niet met elkaar worden vergeleken => 0p
Als uit het antwoord niet blijkt dat het over %-verandering (verhoudingsgewijs / relatief) gaat, tussen prijs en afzet => 1 punt in mindering
- Er moet een link gemaakt worden naar de omzet voor 2p

Opgave 2 – Een eigen huis

Vraag 6

- Consumptie niet benoemd: kan maximaal 1p aftrek opleveren (conform art. 5)

Vraag 7

- 1^e deelscore:
Voorbeelden van risico's die niet goed zijn:
 - Risico dat hypotheek niet wordt terugbetaald (geen link met H/A) => niet juist

Vraag 8

- Bij deze vraag/opgave:
Onzekerheid mag worden omschreven als groter risico
- 1^e deelscore:
Referentie naar reële rente is noodzakelijk

Vraag 9

- (i) Alternatief – via aanhoudend hoge bestedingsinflatie:
Overbestedingen / overbezetting productiecapaciteit → inflatie hoog/stijgt → compensatie risico: rente ↑ → keuze 10 jaar => 1p (voor 1^e deelscore)
- (i) Alternatief – via verwachte reactie CB:
Hoogconjunctuur kan leiden tot (hogere) inflatie. CB zal die willen beteugelen: mogelijke (nominale) renteverhoging. Als gevolg daarvan kunnen hypotheekleningverstrekkers hun hypotheekrente verhogen. Beau zal daarom willen profiteren van het kunnen vastzetten van de hypotheekrente voor een langere periode dan een jaar => 1p (voor 1^e deelscore)
- (i) Alternatief:
Bij hoogconjunctuur grotere kans op inflatie waardoor de rente hoger wordt doordat de banken meer risico lopen (zie vraag 8) waardoor het verstandig is om een langere rentevaste periode te nemen => 1p (voor 1^e deelscore)

Opgave 3 – Importheffing

Vraag 10

- 1^e deelscore:
Antwoord via import kunnen goed zijn, in lijn met het 2^e voorbeeld bij de 1^e deelscore: het woord 'export' en woord 'exportquote' vervangen door 'import' resp. 'importquote', en met de juiste getallen/percentages.
- 2^e deelscore:
In deze context is de export van VU naar Cinai als percentage van het bbp gedaald, maar de import vanuit Cinai sterk gestegen. Is het dan voldoende om alleen de importstijging te benoemen.
Wij hebben CvTE gevraagd met een nadere reactie te komen.
De reactie van het CvTE leidt niet tot een aanpassing op het correctievoorschrift.
De cursieve opmerking in het correctievoorschrift blijft derhalve van kracht; zowel import als export moet dus zijn verwoord.

Vraag 11

- Vraag aan CvTE:
Hoe te handelen met 10% overige import?

Reactie CvTE:

Indien de leerling bij deelscore 1 met de residuele vraaglijn heeft gerekend, heeft de leerling meer gedaan dan binnen de context noodzakelijk is, en kan voor de eerste deelscore ook een punt worden toegekend. De tweede deelscore blijft hoe dan ook onveranderd.

Vraag 12

Vraag 13

- 1^e deelscore:
Het toetreden tot de binnenlandse markt is een logisch gevolg van productieverplaatsing naar het buitenland (door Cinai in VU), en hoeft dus niet expliciet benoemd te worden.
- 2^e deelscore:
Let op: koersen zijn aan elkaar gekoppeld.
Dus de volgende redenering is *onjuist*.
Directe investering → saldo kapitaalrekening + → vraag naar VU\$ ↑ → koers VU\$ ↑ → icp ↓ → saldo handelsbalans / lopende rekening verslechtert => geen punt (voor 2^e deelscore)
- 3^e deelscore:
Indien er gesproken wordt over winst, blijkt daaruit dat de productie rendabel is.
- 3^e deelscore:
Lopende rekening in plaats van 'inkomensrekening' is (ook) juist.
- 2^e stelling:
macro-economische redeneringen kunnen juist zijn:
Voorbeeld:
Alternatief voorbeeld / alternatieve redenering:
Directe investering → productiecapaciteit ↑ / innovatie → productiekosten per product ↓ → icp ↑ → export ↑ → saldo handelsbalans / lopende rekening verbetert => 1p (voor 2^e deelscore)

Vraag 14

- 2^e deelscore:
Alternatief voorbeeld van een antwoord:
Door protectie door Cinai neemt de export van VU naar Cinai af, waardoor bbp daalt.
- 3^e deelscore:
Alternatief voorbeeld van een antwoord (voor de eerste zin van de 3^e deelscore):
Vennootschapsbelasting daalt doordat winst van (export)bedrijven daalt /
BTW of accijnsopbrengst daalt door lagere consumptie.

Opgave 4 – Loonquote onder de loep

Vraag 15

- Alle redenering moeten gebaseerd zijn op de figuur.
Voorbeeld van een foutief antwoord is:
Lonen dalen -> motivatie daalt -> apt daalt => Op: technologische ontwikkeling is niet meegenomen in de redenatie.

Vraag 16

- 'makkelijker diensten kopen uit landen' kan geïnterpreteerd worden als: 'goedkoper producten kopen uit landen'.
- Alternatieve antwoorden kunnen juist zijn.

Vraag 17

- De 1e deelscore is voor zowel berekenen teller en noemer
2e deelscore is voor uitrekenen loonquote en daaruit afleiden van de stijging.
- 2e deelscore – afronden:
Volgens CV: 1 decimaal.
Conform vakspecifieke regel 3 (laatste alinea)
Dus:
Niet afronden op één decimaal is dus 0 (nul) punten voor de 2e deelscore.

Opmerking:

Wij hebben als advies meegegeven aan het CvTE om dit in de toekomst te voorkomen.

Vraag 18

Vraag 19

Opgave 5 – Uitvaartverzekering

Vraag 20

Vraag 21

- Contante waarde staat vermeld in syllabus, sub domein A (vaardigheden, A2)

Vraag 22

Vraag 23

- 1^e deelscore:
Let op dat zowel vergrijzing als risico-aversie zijn genoemd / omschreven.
- 1^e deelscore:
hogere betalingsbereidheid, of
vraaglijn verschuift omhoog
kan juist zijn.

Vraag 24

- Verklaringen via toegenomen marktmacht van LADE kunnen goed zijn: er komt minder concurrentie, dus kunnen de prijzen/premies stijgen (zonder dat klanten weggaan).

Opgave 6 – Leasefiets

Vraag 25

- 1^e deelscore:
Het gaat om die eigen bijdrage (en dat ze dat zelf betalen); het noemen van het bedrag van 5 euro is niet per se nodig

Vraag 26

- 1^e deelscore:
Bedragen (40 en 110) zijn essentieel voor het punt
- 2^e deelscore:
Gegeven de vraagstelling
“Er is geen sprake van een gescheiden deelmarkt” is voldoende voor het punt (van de 2^e deelscore).

Vraag 27

- 3^e Deelscore - Opmerking:
Indien in deelscore 3 een cirkelredenering gemaakt wordt (bijv. terugrekenen van 30.625 door invullen van €32,50 in vraagvergelijking en dan weer terug) => 0p

Vraag 28

- Een alternatief antwoord:
Als studenten een contract afsluiten door de lagere prijs is er een grote kans dat ze na de studietijd als klant blijven (klantenbinding).

Vraag 29

- Negatieve externe effecten hebben betrekking op de verwaarloosde fietsen (context), niet op andere zaken.
- I.p.v. uitleg van externe effecten (niet in de prijs van fietsen) is ook een uitleg van maatschappelijke kosten mogelijk.
Voorbeeld van uitleg van maatschappelijke kosten: gemeente betaalt voor het opruimen van de fietsen, wat ten laste komt van de burgers.